

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/33/2023
Identifikačné číslo spisu:	6921203637
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6921203637.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. W., narodeného XX. U. XXXX, I., Š. XXXX/.XX, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Revúca, Železničná 257/19, proti žalovanému obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 98,39 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9C/43/2021, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2022 sp. zn. 14Co/35/2022, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2022 sp. zn. 14Co/35/2022 v spojení s uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota z 22. februára 2022 č. k. 9C/43/2021-43 z r u š u j e a vec v r a c i a Okresnému súdu Rimavská Sobota na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 22. februára 2022 č. k. 9C/43/2021-43 konanie zastavil (výrok I.), vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd má z obsahu súdneho spisu tunajšieho súdu sp. zn. 13C/41/2020 za preukázané, že v predmetnom prípade ide o spor medzi tými istými stranami sporu s totožným nárokom na priznanie odmeny za úkon právnej pomoci označený ako „Spracovanie a zaslanie predžalobnej výzvy“, o ktorom nároku bolo uznesením sp. zn. 13C/41/2020-159 z 18. júna 2021 rozhodnuté, pričom uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 30. októbra 2021 a vykonateľnosť 03. novembra 2021.

1.2. V prípade nároku na priznanie odmeny za úkon právnej pomoci - predžalobnú výzvu poukazuje súd na to, že ide stále o ten istý nárok, odmenu za úkon právnej pomoci, ktorý nárok si žalobca takto uplatnil v konaní 13C/41/2020 a o tomto nároku bolo právoplatne rozhodnuté. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia si žalobca nemôže opakovane uplatniť ten istý nárok len s poukazom na to, že si tento nárok uplatňuje pod iným právnym režimom.

1.3. Súd pri posudzovaní žalobného nároku strán posudzuje aj právny základ nároku, ktorý si žalobca uplatňuje bez ohľadu na to, ako tento nárok žalobca právne kvalifikuje. Už v konaní 13C/41/2020 bol nárok v žalobe žalobcom kvalifikovaný ako nárok na odmenu za úkon právnej pomoci - predžalobnú

výzvu, a takto o tomto nároku rozhodol už súd v konaní 13C/41/2020, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, a preto o uvedenom nároku nemožno rozhodnúť znova. V danom prípade jednoznačne ide o úkon právnej pomoci v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorá odmena však nebola právoplatným rozhodnutím priznaná, keďže nešlo o úkon právnej pomoci v konaní pred súdom. Z uvedeného dôvodu nemožno nárok žalobcu právne kvalifikovať ako príslušenstvo hlavného nároku.

1.4. Z vyššie uvedených dôvodov nemôže súd danú vec prejednať a znova rozhodnúť. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci je neodstrániteľnou podmienkou konania a súd preto konanie v súlade s § 161 ods. 2 CSP zastavil.

1.5. Pokiaľ žalobca vo svojej žalobe poukazuje na ust. § 18 ods. 3 druhá veta zák. č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom, jedná sa o osobitnú právnu úpravu použiteľnú len na výslovne v zákone uvedené náklady na predbežné prerokovanie nároku. Nejedná sa o prípad v predmetnej právnej veci, kde ide jednoznačne o nárok žalobcu na odmenu za úkon právnej pomoci, o ktorom bolo už právoplatne rozhodnuté.

1.6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko žalobca procesne zavinil zastavenie konania tým, že podal totožnú žalobu v tej istej veci a zároveň žalovanému žiadne trovy preukázateľne v konaní nevznikli.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 28. júna 2022 sp. zn. 14Co/35/2022 uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 9C/43/2021-43 z 22. februára 2022 potvrdil (výrok I.). Vyslovil, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o trovách konania (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na základe podaného odvolania žalobcu tak v rozsahu podaného odvolania v zmysle § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP po preskúmaní uznesenia súdu prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, rozhodnutie náležite odôvodnil, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP. S prihliadnutím na rozsah odvolania žalobcu a odvolacie dôvody uvedené v odvolaní, odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné. Odvolací súd sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie vysloveným v napadnutom rozhodnutí vo veci samej, ako aj s jeho dôvodmi, stotožňuje a na tieto poukazuje, pričom zároveň konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Po preskúmaní veci odvolací súd nezistil žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok; čo sa týka preskúmania veci samej, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby žalobcu dospel k správny skutkový a právny záverom a rozsudok súdu je vecne správny.

2.2. Odvolací súd konštatuje, že z obsahu súdneho spisu v prejednávanej veci vyplýva, že v predmetnom konaní sa žalobca domáha od žalovaného zaplata sumy 98,39 eura za úkon právnej služby - predžalobná výzva o úhradu 10.000 eur titulom nemajetkovej ujmy, ktorú právny zástupca žalobcu zaslal žalovanému 22. júla 2020 a na ktorú žalobca reagoval listom z 28. júla 2020.

2.3. Sumu 98,39 eura žalobca uplatnil už v predchádzajúcom súdnom konaní vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota pod sp. zn. 13C/41/2020 titulom trov konania za úkon „predžalobná výzva“, ktorý nárok si žalobca uplatnil v uvedenom konaní 13C/41/2020, o tomto nároku bolo súdom rozhodované a v tejto časti odmeny za úkon právnej služby žalobcovi vyhovené nebolo, keď okresný súd dospel k záveru, že uvedený úkon nespadá pod trovy konania, keďže trovami konania sa rozumie len výdavky, ktoré vznikli v čase od začatia konania do jeho skončenia. Podporne konajúci okresný súd poukázal i na záver vyplývajúci z Nálezu Ústavného súdu SR z 26. septembra 2019 sp. zn. I. ÚS 207/2019.

2.4. V predmetnej veci žalobca samostatne uplatnil opätovne sumu 98,39 eura, ktorá pozostáva z odmeny za jeden úkon právnej služby vo výške 71,37 eura, za spracovanie a zaslanie predžalobnej výzvy o úhradu 10.000 eur titulom nemajetkovej ujmy z 22. júla 2020, vychádzajúc zo základu výpočtu tohto úkonu právnej služby zo sumy 1.500 eur limitujúc rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 13C/41/2020-41 zo 04. júna 2021, ďalej pozostáva z režijného paušálu v roku 2020 vo výške 10,62 eura ako aj z dane z pridanej hodnoty vo výške 16,40 eura.

2.5. V predloženej veci totožnosť strán konania bola konštatovaná súdom prvej inštalácie a uvedená okolnosť nie je rozporovaná ani žalobcom a uvedenú podmienku pre možnosť konštatovania veci rozhodnutej, konštatuje i odvolací súd.

2.6. O totožnosť predmetu konania ide v prípade, ak je v novom konaní prejednávaný ten istý nárok, o ktorom už právoplatne bolo rozhodnuté, pričom sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z rovnakého skutkového stavu.

2.7. Odvolací súd konštatuje, že sumu 98,39 eura si žalobca uplatnil titulom nároku na náhradu trov konania za úkon právnej služby „predžalobná výzva“, o takto uplatnenom nároku už bolo súdom prvej inštalácie rozhodované a rozhodnuté tak, že žalobcovi tento nárok súdom priznaný nebol. V súdnej veci uplatnenej novou odlišnou žalobou žalobca uplatňuje samostatne rovnakú sumu 98,34 eura, vyplývajúcu z totožného právneho dôvodu - odmeny za úkon právnej služby poskytnutý pred začatím súdneho konania, vyplývajúcu z rovnakého skutkového stavu. Rovnako ako v predchádzajúcom konaní bol nárok na zaplatenie sumy 98,34 eura uplatnený z právneho dôvodu odmeny advokáta za úkon právnej služby, z totožného dôvodu, avšak predmetnú sumu uplatňujúci si samostatne, žalobca uplatnil v predmetnom konaní. Odvolací súd tak konštatuje, že v súdnej veci možno konštatovať nie len totožnosť strán sporu, ale i totožnosť predmetu konania, keď totožný je i právny dôvod uplatňovaného nároku vyplývajúci z totožného skutkového stavu. Na uvedenom závere nič nemení ani tá skutočnosť, namietaná žalobcom v podanom odvolaní, že žalobca si uvedenú sumu (nárok) neuplatňoval žalobou vo veci samej (v konaní Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13C/41/2020), ale ako nárok na náhradu trov konania, nakoľko stále ide o nárok uplatnený žalobcom z totožného právneho dôvodu, o ktorom má rozhodnúť súd.

2.8. Súd prvej inštalácie preto správne dospel k záveru o existencii prekážky veci rozhodnutej s poukazom na rozhodnutie v konaní Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13C/41/2020 a v dôsledku uvedeného nedostatku procesnej podmienky správne konanie zastavil odvolaním napadnutým uznesením. Odvolací súd z dôvodu vecnej správnosti uznesenie súdu prvej inštalácie v jeho prvom meritórnom výroku potvrdil ako vecne správne.

2.9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalobcu, žalobca nebol úspešný ani sčasti, keďže odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštalácie o zastavení konania z dôvodu prekážky veci rozhodnutej. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalovanému, ktorý sa v odvolacom konaní k odvolaniu žalobcu a následnému vyjadreniu i vyjadroval, a teda žalovanému preukázateľne v súvislosti s odvolacím konaním trovy vznikli, preto odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobcovi ako neúspešnej strane sporu v odvolacom konaní, uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštalácie, ktorým rozhodne o ich výške.

2.10. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštalácie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP.

3.1. Uviedol, že Okresný súd Rimavská Sobota uznesením č. k. 13C/41/2020-159 z 18. júna 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. októbra 2021 a vykonateľnosť 03. novembra 2021 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi titulom náhrady trov konania sumu 519,60 eura na účet právneho zástupcu žalobcu do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. V tomto uznesení Okresný súd Rimavská Sobota nepriznal žalobcovi uplatňovanú odmenu za úkon právnej služby, a to predžalobnú výzvu o úhradu 10.000 eur titulom nemajetkovej ujmy, ktorú právny zástupca žalobcu zaslal 22. júla 2020 žalovanému a na ktorú žalobca reagoval listom z 28. júla 2020 sp. zn. 952 994 4977, 952 994 4950.

3.2. Výpracovanie a zaslanie predžalobnej výzvy, ako úkonu právnej služby, predstavuje odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu skutočne vznikol a vznikol aj v súvislosti s uplatňovaním práva, avšak tento tvorí takzvané príslušenstvo základného nároku (istiny). Napriek tomu, že tento výdavok nebol priznaný v rámci prejednáwanej veci v rámci vyúčtovaných trov konania, nebráni to tomu, aby mohol byť uplatňovaný samostatnou žalobou ako príslušenstvo, ak toto nebolo uplatnené ako príslušenstvo hlavného nároku v základnom konaní a o takomto príslušenstve nebolo právoplatne

rozhodnuté. Z tohto dôvodu si žalobca nanovo podanou žalobou už v konaní vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9C/43/2021 uplatnil sumu 98,39 eura vzniknutú mu práve v súvislosti so spracovaním a zaslaním predžalobnej výzvy žalovanému.

3.3. Má za to, že aj napriek vyúčtovaniu tohto úkonu ako úkonu právnej služby v rámci trov konania, tento úkon právnej služby nebol inak úspešnému žalobcovi priznaný v rámci trov konania, nakoľko tento bol vykonaný pred samotným iniciovaním konania/sporu, a tak v rámci trov konania takýto úkon právnej služby nemôže byť priznaný inak úspešnému žalobcovi s poukazom na vyššiu argumentáciu konajúceho súdu, nakoľko tento úkon právnej služby nevznikol v konaní, v spore. Nič to však nemení na argumentácii žalobcu uvedenej v podanej žalobe a v jeho ďalších vyjadreniach, že odmenu za tento úkon právnej služby je možné priznať ako takzvané príslušenstvo k už súdom priznanému hlavnému nároku 1500 eur, ktorý bol priznaný rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13C/41/2020 zo 04. mája 2021.

3.4. Predmetnú problematiku nepriznania úkonu právnej služby - spracovanie a zaslanie predžalobnej výzvy v rámci trov konania možno analogicky prirovnať k nepriznaniu úkonu právnej služby - spracovanie a zaslanie žiadosti na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle ust. § 15 ods. 1 s odkazom na ust. § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

3.5. Obdobným spôsobom v prípade zodpovednosti štátu za škodu takýmto spôsobom priznal súd inému žalobcovi vynaložené náklady spojené s uplatnením pohľadávky, a to za spracovanie a zaslanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. rozsudkom Okresného súdu Revúca sp. zn. 7C/32/2017 zo 07. novembra 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/56/2019 z 18. decembra 2019, na ktorých odôvodnenia v celom rozsahu odkazuje a ktoré sú verejne prístupné na stránke Ministerstva spravodlivosti SR www.justice.gov.sk v časti „Rozhodnutia“.

3.6. S poukazom na vyššie uvedené právne závery, rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, komentárovú literatúru je zrejmé, že res iudicata ako prekážka právoplatne rozhodnutej veci, ako neodstrániteľná procesná podmienka konania, sa môže týkať len vecí samej, hlavného predmetu konania, ktorý by bol uplatnený dvoma samostatnými žalobami, vzájomnými žalobami a podobne ako dispozičnými procesnými úkonmi s predmetom konania. Za žiadnych okolností nie je možné vztiahnuť problematiku veci rozsúdenej na druhotné štádium konania, na trovy konania, keďže sa na jednej strane nejedná o vec samu a navyše v intenciách nami posudzovaného prípadu sa súd dokonca práve s odkazom na ust. § 251 CSP a záver vyslovený v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2019 sp. zn. I. ÚS 207/2019, ani „vecne“ nezaoberal úkonom právnej služby - spracovanie a zaslanie predžalobnej výzvy, napríklad jeho účelnosťou, nakoľko tento nepriznal už len z dôvodu, že nebol produkovaný v konaní, v spore, a tak rozhodnutia všeobecných súdov v tomto prípade, že ak bol tento úkon zažalovaný samostatnou žalobou ako príslušenstvo, že sa jedná už o vec rozhodnutú, je nesprávne, nakoľko tento úkon právnej služby ani nemohol byť v rámci konania o vyčíslení trov konania (v konaní vedenom na OS Rimavská Sobota sp. zn. 13C/41/2020) posudzovaný a priznaný.

3.7. Vzhľadom na vyššie uvedené právne závery možno považovať rozhodnutie napádané týmto dovolaním za arbitrárne, nepreskúmateľné a riadne neodôvodnené.

3.8. Na základe vyššie uvedených skutočností žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Rimavská Sobota na ďalšie konanie. Zároveň žiadal priznať v prípade úspechu dovolateľa v dovolacom konaní žalobcovi ako dovolateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol v zmysle § 447 písm. f), respektíve zamietol v zmysle § 448 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým

sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami/námietkami uvedenými v odvolaní.

9. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

10. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

11. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu znakov vady podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia v podstatnej otázke, od ktorej záviselo správne rozhodnutie veci.

12. Dovolateľ v dovolaní výslovne uviedol, že res iudicata ako prekážka právoplatne rozhodnutej veci, ako neodstrániteľná procesná podmienka konania sa môže týkať najmä veci samej, hlavného predmetu konania, ktorý by bol uplatnený dvoma samostatnými žalobami, vzájomnými žalobami a podobne ako dispozičnými procesnými úkonmi s predmetom konania. Za žiadnych okolností nie je možné vzťahovať problematiku veci rozsúdenej na druhotné štádium konania na trovy konania.

13. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol že sumu 98,39 eura si žalobca uplatnil titulom nároku na náhradu trov konania za úkon právnej služby (predžalobná výzva), o takto uplatnenom nároku už bolo súdom prvej inštancie rozhodované a rozhodnuté tak, že žalobcovi tento nárok súdom priznaný nebol. V súdnej veci uplatnenej novo odlišnou žalobou žalobca uplatňuje samostatne rovnakú sumu 98,39 eura vyplývajúcu z totožného právneho dôvodu - odmeny za úkon právnej služby poskytnutý pred začatím súdneho konania, vyplývajúci z rovnakého skutkového stavu. Rovnako ako v predchádzajúcom konaní bol nárok na zaplatenie sumy 98,39 eura uplatnený z právneho dôvodu odmeny advokáta za úkon právnej služby, z totožného dôvodu, avšak predmetnú sumu uplatňujúc si samostatne, žalobca uplatnil v predmetnom konaní. Odvolací súd konštatuje, že v súdnej veci možno konštatovať nielen totožnosť strán sporu ale aj totožnosť predmetu konania, keď totožný jej právny dôvod uplatňovaného nároku vyplývajúci z totožného skutkového stavu. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, namietaná žalobcom v podanom odvolaní, že žalobca si uvedenú sumu (nárok) neuplatňoval žalobou vo veci samej (v konaní Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13C/41/2020), ale ako nárok na náhradu trov konania, nakoľko stále ide o nárok uplatnený žalobcom z totožného právneho dôvodu, o ktorom má rozhodnúť súd.

14. Podľa § 230 CSP ak sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

15. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že vecou samou sa rozumie procesný nárok, o ktorom je súd povinný rozhodnúť (pozri komentár k § 131). Vecou samou je teda nárok uplatňovaný iniciátorom súdneho konania, ktorý je predmetom konania, spolu s príslušenstvom takto nároku; do veci samej nie je možné zahrnúť trovy konania.

16. „Civilný sporový poriadok zavádza novú definíciu trov konania, pričom za trovy konania sa podľa novej právnej úpravy považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania (pozri § 156 CSP) do jeho skončenia. Je teda irelevantné, že určité výdavky vznikli v bezprostrednej súvislosti s týmto konaním, no pred jeho začatím (napríklad v súvislosti s predžalobnou výzvou), pretože je vylúčené takéto výdavky považovať za trovy konania, keď nevznikli počas prebiehajúceho konania. Ak strana mala takéto výdavky, tieto by mohli byť v niektorých sporoch posúdené ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ. Definícia trov v § 251 CSP nie je viazaná len na trovy strán sporu. Nová právna úprava druhu trov konania nevymedzuje ani príkladným výpočtom, ako to bolo v ust. § 137 OSP. Trovami konania spravidla budú hotové výdavky strán aj ich zástupcov ako cestovné náhrady, stravné, náklady na ubytovanie, poštovné, súdne poplatky, ušlý zárobok, trovy dôkazov, odmena na právne služby poskytnuté advokátom a iné. Aby sa výdavky, ktoré v konaní vznikli, mohli považovať za trovy konania, musí byť splnená aj ďalšia požiadavka, a to, že musia byť preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva v tomto konaní. Výdavky, ktoré strana nepreukázala a neodôvodnila, nemôže súd považovať za trovy konania a priznať ich ani s poukazom na zásadu oficiality zavedenú pri rozhodovaní o trovách konania v § 262 CSP“ (Horváth, E., Andrášiová, A., Henčeková, S. Civilný sporový poriadok komentár, druhé doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018 strana 674 - 675).

17. Žalobca si v predmetnom konaní uplatňuje istinu vo výške 98,39 eura za úkon právnej služby „predžalobná výzva“, teda je to procesný nárok, o ktorom je súd povinný rozhodnúť, nárok uplatňovaný iniciátorom súdneho konania, ktorý je predmetom konania. Sumu 98,39 eura, ktorú si žalobca uplatnil aj v predchádzajúcom súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 13C/41/2020 titulom trov konania za úkon „predžalobná výzva“ keď súd prvej inštancie dospel k záveru, že uvedený úkon nespadá pod trovy konania a o takto uplatnenom nároku bolo súdom prvej inštancie rozhodnuté tak, že tento nárok mu priznaný nebol, v predmetnom konaní sa nerozhodovalo vo veci

samej ale iba o trovách konania a toto rozhodnutie nemôže zakladať prekážku res iudicata právoplatne rozhodnutej veci v predmetnom spore, kde si žalobca uplatňuje pohľadávku za úkon právnej služby „predžalobná výzva“. Takýto nárok by mohol byť posúdený ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ.

18. Za nesprávny postup súdu, ktorý možno strane znemožniť, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces, sa považuje aj zastavenie konania, hoci pre takéto rozhodnutie neboli splnené podmienky. O takýto prípad v danej veci ide.

19. Premisy, z ktorých konajúce súdy vychádzali, sú nesprávne a významným spôsobom zasahujú do práva žalobcu na spravodlivý proces. Takýto stav predstavuje ukážkový príklad odmietnutia spravodlivosti „denegatio iustitiae“, ktorému dovolací súd nemohol v žiadnom prípade poskytnúť ochranu.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu je podľa § 420 písm. f) CSP nielen prípustné, ale aj dôvodné, nakoľko oba súdy nesprávnym procesným postupom (zastavením konania) znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Preto dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu (§ 449 CSP).

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.